

村上春樹

Haruki Murakami
Avies medžioklė

baltos lankos

Haruki Murakami

Avies
medžioklė

romanas

Iš anglų kalbos vertė Dalia Saukaitytė, Marius Daškus

baltos lankos

Piknikas trečiadienio popietę

Apie jos mirtį telefonu man pranešė senas bičiulis, atsitiktinai pastebėjęs keletą eilučių laikraštyje. Vienintelę šykščios žinutės pastraipą jis aiškiai perskaitė tiesiai į ragelį. Eilinė laikraščio kronika. Jaunutis, ką tik universitetą baigęs žurnalistas gavo užduotį ir išmėgino plunksną.

Tada ir tada, ten ir ten, toks ir toks, vairuodamas sunkvežimį, kliudė tokią ir tokią. Tikimybė, kad mirtis įvyko dėl tarnybinio aplaidumo, tiriama...

Tarsi reklaminis eilėraštas ant žurnalo galinio viršelio.

– Kur vyks laidotuvės? – paklausiau.

– O ką aš žinau? – nustebo jis. – Ar ji bent turėjo šeimą?

Žinoma, šeimą ji turėjo.

Aš paskambinau į policiją, pasiteiravau šeimos adreso ir telefono numerio, tada paskambinau ir sužinojau laidotuvių datą bei laiką.

Jos šeima gyveno sename Tokijo rajone. Išskleidžiau žemėlapi, suradau adresą ir jos namą apibrėžiau plonu raudonu flomasteriu. Šakotas metro, elektrinių traukinių ir autobusų maršrutų voratinklis seniai prarado bent kiek apčiuopiamą

aiškumą ir įsipynęs į siaurų gatvelių bei nuotėkų kanalų tinklą priminė rieveles ant meliono žievės.

Paskirtą dieną priemiestiniu elektriniu traukiniu iš Vasedos stoties išvykau į laidotuves. Neprivažiavęs galutinės stotelės išlipau, išskleidžiau Tokijo priemiesčių žemėlapi ir supratau, kad lygiai tiek pat man būtų pravertęs gaublys. Kelionė iki jos namų man atsiėjo keletą pakelių cigarečių, kuriuos teko pirkti vieną po kito kaskart, kai klausdavau kelio.

Jos namas pasirodė esąs senutėlis medinis pastatas, aptvertas papildėjusių lentų tvora. Ankštas sodelis kairėje pusėje buvo užveistas, matyt, be aiškesnio tikslo, „dėl visa ko“; moliņę krosnelę, pamestą atokesniame kampe, per gerą pėdą sėmė seniai praėjusių lietu vanduo. Sodo žemė buvo pajuodusi ir blizgėjo nuo drėgmės.

Iš namų ji pabėgo šešiolikos; tikriausiai ir dėl to laidotuvės buvo labai kuklios, viskas vyko lyg paslapčiomis, siaurame namiškių rate. Šeimoje buvo vieni senukai, o ceremonijai vadovavo vargiai per trisdešimtį perkopęs gal brolis, o gal svainis.

Žemaūgis, penkiasdešimties su trupučiu tėvas, vilkintis juodą kostiumą su gedulo kaspinu ant krūtinės, stovėjo atsirėmęs į durų staktą ir nerodė nė menkiausių gyvybės požymių. Priminė man gatvės grindinį po ką tik nuslūgusio potvynio.

Išeidamas nusilenkiau, atsakydamas ir jis be žodžių nusilenkė man.

Pirmą kartą ją sutikau prieš devynerius metus, rudenį; man buvo dvidešimt, jai – septyniolika. Netoli nuo universiteto buvo maža kavinukė, kurioje rinkdavosi visa mūsų kompanija.

Pati įstaigėlė – šiaip sau, bet su garantuotu roku ir kaip reta bjauria kava.

Ji visada sėdėdavo toje pačioje vietoje, alkūnėmis atsi-rėmusi į stalą ir iki ausų panirusi savo knygoje. Į ortopedinį prietaisą panašūs akiniai, kaulėti riešai – keistą artumo jausmą ji žadino. Jos kava amžinai būdavo atšalus, peleninės visuo-met kupinos nuorūkų.

Keitėsi tik knygos. Šiandien galėjo būti Mikis Spileinas, rytoj – Ojė Kendzaburo, poryt – Alenas Ginzbergas... Žodžiu, kad tik būtų skaitalas, o koks – nesvarbu. Po kavinę siuvanti studentų brolija vis palikdavo jai ką nors paskaityti, ir ji krim-to knygas nuo pirmo lig paskutinio puslapio, vieną po kitos lyg skrudintus kukurūzus. Tais laikais žmonės be niekur nie-ko skolindavo vieni kitiems knygas ir jai niekada jų netrūko.

Tai buvo „Doors“, „Rolling Stones“, „Birds“, „Deep Pur-ple“ ir „Moody Blues“ laikai. Oras kone virpėjo nuo keistos įtampos: atrodė, tereikia menkausio stumtelėjimo, ir viskas pasileis į pragarmę.

Mes keitėmės knygomis, plepėjom be pabaigos, gėrėm pigų viskį, užsiiminėjom, kaip mokėjom, seksu, žodžiu, gy-venom įprastą gyvenimą. Tuo pat metu girgždėdama leidosi tuščiagalvio, padriko septintojo dešimtmečio uždanga.

Aš pamiršau jos vardą.

Žinoma, galėčiau ir vėl atkasti tą laikraščio kroniką su pranešimu apie jos mirtį. Tačiau koks buvo jos vardas – da-bar man visiškai nesvarbu. Aš neprisimenu, kaip jis skambėjo anuomet.

Kartais, kai susitinku su senais draugais, pokalbyje pri-simenama ir ji. Niekas kitas irgi nepamena jos vardo. Taip,

ta mergina, kuri miegojo, su kuo paklius, pameni jos veidą, vardas tik užkrito, miegojau su ja daugybę kartų, įdomu, ką ji dabar veikia, būtų smagu susitikti ją gatvėje.

Ta mergina, kuri miegojo, su kuo paklius...

Štai koks buvo jos vardas.

Žinoma, rimtai pagalvojus, miegodavo ji anaip tol ne su kuo pakliuvo. Neabejoju, kad turėjo kažkokius savus, niekam nežinomus kriterijus.

Ir vis dėlto kiekvienam įdėmiam stebėtojui faktai liudijo, kad ji miegojo su didžiąja dalimi bendrų mūsų pažįstamų.

Tik kartą iš gryo smalsumo paklausiau jos apie tuos kriterijus.

– Na-a-a, kaip čia pasakius... – nutęsė ji ir bene trisdešimt sekundžių mąstė. – Žinoma, man ne tas pats su kuo. Būna, kad bloga vien pagalvojus... Bet, žinai, aš turbūt tiesiog noriu suspėti pažint kiek įmanoma daugiau skirtingų žmonių. Galbūt taip mėginu suprasti savo pasaulį...

– Lovoje su kažkuo?

– M-m...

Atėjo mano eilė susimąstyt.

– Na ir... Ir – tapo aiškiau?

– Vos vos, – pasakė ji.

Visą žiemą iki pat vasaros su ja beveik nesimačiau. Universitetą dėl įvairių priežasčių kartkartėmis uždarydavo, be to, ir mane patį buvo gerokai įsukęs asmeninio pobūdžio nemalorumų verpetas.

O kai kitą rudenį pagaliau užsukau į kavinę, tarp lankytojų neradau nė vieno pažįstamo. Nė vieno, išskyrus ją. Kaip ir anksčiau, grojo sunkusis rokas, bet neįvardijama įtampa, tvindžiusi orą anuomet, buvo išnykus be pėdsakų. Teliko tik ji ir tokia pat bjauri kava. Sėdėjau priešais ją ant kėdės ir mes plepėjome apie senus bičiulius.

Daugelis jau buvo metę universitetą, vienas nusižudė, dar vienas pradingo nežinia kur... Taip ir pasišnekėjom.

– O tu? Kaip pats gyvenai šiuos metus? – paklausė ji.

– Visaip, – atsakiau aš.

– Tapai išmintingesnis?

– Vos vos.

Tą naktį miegojau su ja pirmą kartą.

Nežinau apie ją nieko tikro, išskyrus tai, ką kažkada nugirdau – gal iš bendrų pažįstamų, gal iš jos pačios per atokvėpius lovoje. Kad besimokydama vyresnėse klasėse aršiai susivaidijo su tėvu ir pabėgo iš namų (iš mokyklos, aišku, taip pat) – gali būti, jog teisybė. Tačiau kur gyveno ir kaip manėsi – nežinojo niekas.

Kiauras dienas ji sėdinėjo ant kėdutės roko kavinėje, puodelis po puodelio siurbė kavą, vieną cigaretę traukė po kitos, puslapis po puslapio vertė eilinę knygą ir lūkuriavo, kol pagaliau atsiras koks pašnekovas, kuris sumokės už tas kavas bei cigaretes (net mums tuo metu ne kažin kokius pinigų) ir su kuriuo ji veikiausiai tą naktį suguls į lovą.

Tai ir viskas, ką aš apie ją žinojau.

Nuo ano rudens iki kitų metų vasaros kartą per savaitę, antradieniais, ji ateidavo į mano butuką Mitako pakraštyje. Valgydavo negudrų mano paruoštą maistą, prigrūdavo pilnas

pelenines nuorūkų ir mylėjosi su manimi, per „Radiją FEN“ visu garsu plyšaujant rokiui. Prabudę trečiadienio rytą mudu vaikštinėdavom nedidelėje giraitėje, palengva nueidavome iki studentų miestelio ir pietaudavom tenykštėj valgykloje. O po pietų atviroje pavėsinėje gerdavome skystutę kavą ir, jeigu oras pasitaikydavo geras, drybsodavom žolėje ir žvalgydavomės po dangų.

„Piknikas trečiadienio popietę“, – sakydavo ji.

– Visada, kai čia ateiname, aš jaučiuosi lyg piknike.

– Piknike?

– Na, taip. Kur pažvelgsi – žolė. Aplink – žmonės laimingais veidais...

Klūpėdama žolėje, ji subraukė keletą degtukų, kol pagaliau prisidėgė cigaretę.

– Saulė kyla, paskiau leidžiasi; žmonės ateina, paskui išeina... Tyliai srovėna laikas, – viskas kaip tikrame piknike, tiesa?

Aš buvau bebaigiąs savo dvidešimt pirmuosius metus, po poros trejeto savaitių – dvidešimt dveji. Nei vilties artimiausiu metu baigti universitetą, nei priežasčių mesti jį pusiaukelėje. Iš abejonių ir nusivylimų kryžkelės jau keli mėnesiai nesiryžau žengti nė žingsnio. Pasaulis aplinkui sukosi nesustodamas, rodėsi, vienas aš visiškai nejudu iš vietos. Viską, kas pakliūdavo į mano akis tą rudenį, gaubė keista liūdesio migla, viskas ūmai katastrofišku greičiu vysdavo ir blukdavo. Saulės spinduliai, žolės kvapas, vos girdimas lietaus šnaresys – netgi jie mane erzino.

Be paliovos mane persekiojo sapnas apie naktinį traukinį. Visą laiką tas pats. Sklidinas tabako dūmų ir tualetų dvoko, uždustinai prigrūstas žmonių traukinys. Vagone, kur nėra

vietos nukristi obuoliui, prie kūno limpa apvemtoms paklodėms. Neapsikęsdamas keliuosi nuo gulto, spraudžiuosi durų link ir išlipu pirmoje pasitaikiusioje stotyje. Apleista ir tuščia vietovė – nė žiburėlio. Stotyje nematyt net iešmininko. Nei laikrodžių, nei tvarkaraščio – nieko... Toksai sapnas.

Tą keistą lapkričio 25-osios vakarą aiškiai prisimenu ir šiandien. Liūtis nuplėšti ginkmedžio lapai mūsų giraitėje geltonai nudažė siaurą takelį ir jis išėjo iš krantų lyg patvinusi upė. Susikišę rankas į striukių kišenes, mudu vaikštinėjom vos menamu taku. Pasaulyje nieko daugiau nebuvo, tik nukritusių lapų šiurenimas po dviem porom batų ir šaižus paukščių riksmas.

– Klausyk, kas tau atsitiko? – paklausė ji netikėtai.

– Šiaip sau... Nieko ypatingo, – atsakiau aš.

Paėjęjusi pirmyn, ji atsisėdo šalikelėje ir užsirūkė. Aš prisėdau greta.

– Tu sapnuoji blogus sapnus?

– Nuolat. Stačiai kažkokius košmarus. Ypač apie cigarečių automatą, kuris neatiduoda grąžos...

Ji nusijuokė ir padėjo delną man ant kelio. Paskiau atitraukė.

– Nenori nieko sakyti? Nė žodelio?

– Kažkaip neišeina...

Ji numetė nebaigtą cigaretę ir įmynė ją sportbačiu į purvą.

– To, kas labiausiai rūpi, niekada nepavyksta žmoniškai papasakoti... Tai turi galvoje?

– A, nežinau! – pasakiau aš.

Dusliai purptelėję sparnais, du paukščiai pakilo nuo žemės, ir akinamai grynas dangus įsiurbė juos nepalikęs nė pėdsako.

Stebėjome juos, kol dingio mums iš akių. Tada, pakėlusį saują šakelę, ji ėmė braižyti žemėje kažkokį neaiškų ornamentą.

– Kai miegu su tavimi... Pasijuntu baisiai vieniša.

– Čia mano kaltė... Aš žinau.

– Tu niekuo dėtas... Nesvarbu net ir tai, kad apkabinęs mane amžinai galvoji apie kitą. Tai nesvarbu, kaip nori. Aš... – Nutraukusi netikėtą išpažintį, savo ornamente ji nupiešė tris ilgas lygiagrečias linijas. – N-nežinau.

– Suprask... Aš visai nesirengiu nuo tavęs atsitvert, – pasakiau po kurio laiko. – Tiesiog nė pats nepagaunu, kas vyksta. Taip norėčiau išmokti nešališkai, labai ramiai viską suprast. Kad nei debesyse skraidyčiau nei su pašaliniais dalykais gaiščiau... Bet tam reikia laiko.

– Kiek laiko?

– Ką aš žinau? Gal metų, o gal ir dešimties.

Ji numetė vytelę ir, pakilusi nuo žemės, nusipurtė prie striukės prikibusius šapelius.

– Klausyk... Ar tau neatrodo, kad dešimt metų labai panašu į amžinybę?

– Taip, tikriausiai, – atsiliepiu aš.

Išėję iš giraitės, pasiekėm studentų miestelį, kaip visada atsėdom vasaros kavinėje ir ėmėm triauškinti dešreles. Antrą po pietų televizoriaus ekrane sušmėžavo Misimos atvaizdas. Kažkas atsitiko garsui, ir mes nesupratom, apie ką kalbama, bet mums, tiesą sakant, į viską buvo nusispjaut. Kažkoks studentėlis užsiropštė ant kėdės ir, mėgindamas sureguliuoti garsą, ilgai sukinėjo rankenėlę, bet paskiau numojo ranka, nulipo žemyn ir kažkur dingio.

– Noriu tavęs, – pasakiau aš.

– Okay. – Ji šyptelėjo.

Giliai susikišom į kišenės rankas ir patraukėme pas mane.

Staiga prabudęs pamačiau, kad ji be garso verkia. Tiktai lie-sučiai pečių sparneliai vos pastebimai krūpčioja po antklode. Įkūriau ugnį židinyje ir žvilgtelėjau į laikrodį. Antra nakties. Danguje žiojėjo numirėliškai blyški mėnulio skylė.

Palaukiau, kol ji išsiverks, užvirinau vandens, užplikiau vieną likusį arbatos paketėlį. Nei cukraus, nei citrinos, tik karšta arbata. Uždegiau išsyk dvi cigaretes ir vieną padaviau jai. Giliai užsitraukusi, ji išpūtė dūmą, paskui patraukė dar ir dar, kol galų gale prapliupo kosėti.

– Klausyk, ar niekada nenorėjai manęs nužudyti?

– Tavęs?..

– Taip.

– Kodėl klausai?

Nepaleisdama iš lūpų cigaretės, ji užsimerkė ir pirštų galiukais pasitrynė vokus.

– Šiaip...

– Ne, niekada! – pasakiau aš.

– Tikrai?

– Tikrai. Kurių velnių man tave žudyti?!

– Taip, žinoma... – prisiversdama linktelėjo ji. – Tiesiog staiga pagalvojau... Gal būtų visai neblogai, jei kas nors mane nužudytų. Va taip – sapne...

– Tik jau ne aš. Negalėčiau nužudyti žmogaus.

– Iš tikrųjų?

– Na, jeigu save pažįstu...

Ji nusijuokė, sumaižė peleninėje nuorūką, vienu gurkšniu išgėrė arbatos likučius ir prisidegė kitą cigaretę.

– Pagyvensiu iki dvidešimt penkerių, – tarė ji. – O tada jau mirsiu.

Po aštuonerių metų, birželį, būdama dvidešimt šešerių, ji mirė.